

14. Çiçek, Meyve, Tohum

Çiçek

Bitki vejetatif evreden çiçek tomurcuklarının oluşması ile reproduktif evreye girer. Çiçek genellikle kısa sürgün olarak, yani büyümesi sınırlı yan dal olarak kabul edilir. Floral organların foliyar yapraklardan türevlendiği ileri sürülmektedir.

Çiçek türlere göre farklı yapılarla sahiptir. Çiçek sapı **pedisel** olarak adlandırılır. Çiçeği oluşturan parçalar pediselin genişlemiş olan kısmına bağlıdır ve bu çiçek tablası **reseptakulum** olarak isimlendirilir.

Çiçek kısımları steril (verimsiz) ve fertil (verimli) olmak üzere ikiye ayrılır. Steril kısımlar **periant**'ı oluşturur. Periantın ilk halkası yeşil yaprakçıklardan oluşur ve **kaliks** olarak adlandırılır. Kaliksi oluşturan her bir yaprakçığa **sepal** denir. Periantın ikinci halkası göz alıcı renklere sahip olan **korolla** kısmıdır.

Korollayı oluşturan her bir yaprakçık **petal** olarak adlandırılır. Periant bazen sepal ve petal olarak farklılaşmaz, bu durumda çiçek örtü **perigon** olarak isimlendirilir. Perigonu oluşturan her bir yaprakçık **tepal** olarak adlandırılır.

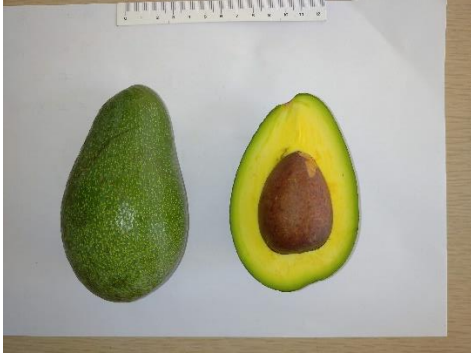
Periantın iç kısmında **andrekeum** denilen erkek organ topluluğu ve **ginekeum**

denilen dişi organ topluluğu bulunur. Androkeumlar **stamen**lerden oluşur.

Her stamen **anter** ve **filament** denilen iki kısımdan oluşmuştur. Ginekeumlar **pistiller**den oluşur.

Pistil **stigma**, **stilus** ve **ovaryum** olmak üzere üç kısımdır. Her ginekeum bir ya da daha fazla **karpel** (meyve yaprağı)'den oluşur. Bu meyve yaprakları birleşik ise **sinkarp**, birbirlerinden ayrı ise **apokarp** olarak isimlendirilir.

Meyve

Genellikle yumurtalığın dölleme sonunda karpel dokusunun gelişmesi ile meydana gelen organa **meyve** denir.

Ovaryumdan gelişen meyveler **gerçek meyve** olarak adlandırılır. Bazı durumlarda diğer çiçek kısımları da meyve

yapısına katılır, bu durumda oluşan meyve **yalancı meyve** olarak adlandırılır.

Bir ovaryum meyveyi oluştururken karpel, **perikarp** şekline dölüşür. Perikarp üç farklı tabaka şeklinde farklılaşır. Dış tabaka **ekzokarp**, orta tabaka **mezokarp** ve iç tabaka **endokarp** olarak isimlendirilir.

Tohum

Dölleme sonucu olgunlaşan tohum taslağı ve içerisinde oluşan embriyodan meydana gelen yapıya **tohum** denir.

Olgun bir tohumda embriyo **testa** denilen yapı ile sarılıdır. **Endosperm** besin maddelerinin depolandığı dokudur. Tohumun içerdıği besin maddeleri çimlenme sırasında gerekli olan enerjiyi sağlar.

Kaynaklar

- Evert R.F. (2006). Esau's Plant Anatomy: Meristems, Cells, and Tissues of the Plant Body: Their Structure, Function, and Development. John Wiley & Sons.
- Graham L.E., Graham J.M., Wilcox L.W. (2004). Bitki Biyolojisi, Işık K. (Çeviri editörü). Palme Yayıncılık, Ankara.

Mishra S.R. (2009). Understanding Plant Anatomy. Discovery Publishing House, New Delhi.

Nabors M.W., Scheibe R. (2007). Botanik. Pearson Deutschland GmbH

Simpson M.G. (2012). Bitki Sistematığı, Aytaç Z. (Çeviri editörü), Kaptaner İğci B. (Çeviri editörü yardımcısı). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Yentürk S. (1984). Bitki Anatomisi. İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi yayınları, İstanbul.